

Ο ΣΕΒ για την Ανταγωνιστικότητα

Του κ. Οδυσσέα Κυριακόπουλου
Προέδρου του ΣΕΒ

Η Ευρώπη ως σύνολο υστερεί σε ανταγωνιστικότητα έναντι άλλων περιοχών του κόσμου, κυρίως έναντι των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Η Ελλάδα υστερεί σε ανταγωνιστικότητα έναντι των υπολοίπων χωρών της Ε.Ε. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις όλων των διεθνών οργανισμών η Ελλάδα κατατάσσεται σε χαμηλή θέση ως προς την ανταγωνιστικότητα ανάπτυξης συνολικά, την ανταγωνιστικότητα του επιχειρηματικού τομέα, την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού τομέα.

Κοινή συνισταμένη των απόψεων όλων των αναλυτών της ελληνικής οικονομίας, εθνικών και διεθνών, είναι ότι η τρέχουσα ανάπτυξη στην ελληνική οικονομία έχει ημερομηνία λήξης, καθώς τροφοδοτείται από παράγοντες που δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον: κυρίως τους πόρους των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. και τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Οι αναλύσεις υποδεικνύουν ότι από το 2005/2006 και μετά οι αναπτυξιακοί ρυθμοί της χώρας θα υποχωρήσουν σημαντικά. Στην περίοδο μετά το 2005/2006 αποφασιστική σημασία για την ανάπτυξη στη χώρα θα έχει η ανταγωνιστικότητα.

Η κοινωνία μας γίνεται ανταγωνιστικότερη όταν γίνεται πιο δημιουργική, ικανή να καινοτομεί, να προσαρμόζεται γρήγορα στις αλλαγές του περιβάλλοντος, να εκμεταλλεύεται ευκαιρίες που αναδύονται και να αποφεύγει κινδύνους.

Όλοι φέρουμε ευθύνη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Δεν επιτυγχάνεται με αποσπασματικές λύσεις. Απαιτεί μια συνεχή διαδικασία προσαρμογών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων εξαρτάται εν πολλοίς από τις ίδιες. Ο έλεγχος του κόστους, η βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών, η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, ο βαθμός εκσυγχρονισμού της παραγωγικής διαδικασίας, η επένδυση στις δεξιότητες και γνώσεις του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης, η καινοτομία και η συνεχής εμμονή στη βελτίωση της παραγωγικότητας αποτελούν ευθύνη και αρμοδιότητα της διοίκησης των επιχειρήσεων. Είναι χαρακτηριστικά πολλών επιτυχημένων ελληνικών επιχειρήσεων.

Ο ΣΕΒ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δράσεις για να επηρεάσει τους εσωτερικούς παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και που είναι κυρίως:

- η συνεχής ανάπτυξη του **ανθρώπινου δυναμικού**, το οποίο είναι, παγκοσμίως, ο κρίσιμος παράγοντας της ανταγωνιστικότητας,
- η έγκαιρη και αποδοτική χρήση της **πληροφορίας** που διατίθεται ευρέως και σε παγκόσμιο επίπεδο,
- ο **παγκόσμιος προσανατολισμός** και η ανάπτυξη **συνεργασιών**,
- η ουσιαστική ανταπόκριση στις **ανάγκες των πελατών**,
- η υιοθέτηση **βέλτιστων πρακτικών** στη διοίκηση των επιχειρήσεων,
- η συνεχής προσαρμογή των παραγωγικών διαδικασιών και των προϊόντων στην εξέλιξη της **τεχνολογίας**
- η έμφαση στη συστηματική **βελτίωση** και τις διαδικασίες **ολικής ποιότητας**
- η υποστήριξη της **έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας**.

Δεν αρκούν όμως μόνο οι προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε αυτές. Χρειάζεται να βελτιωθεί δραστικά και το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν. Οι γενικότερες συνθήκες λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας

καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό και την ικανότητα των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν με επάρκεια στον ανταγωνισμό. Παρά τις κάποιες βελτιώσεις που υπήρξαν τα τελευταία χρόνια στον τομέα αυτόν, χρειάζονται πολλά ακόμη να γίνουν.

Ως άμεσους στόχους θέτουμε τη δραστική βελτίωση σε τρεις τομείς.

Ο **πρώτος** τομέας είναι η δημοσιονομική διαχείριση, τα ελλείμματα και το χρέος. Ο δημόσιος τομέας εκτοπίζει την ιδιωτική δραστηριότητα και, μέσω του υψηλού φορολογικού βάρους και της γραφειοκρατίας που αυξάνει το κόστος, στερεί ή περιορίζει το διαθέσιμο κεφάλαιο για επενδύσεις στον πλέον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, τον ιδιωτικό τομέα. Υπό το φως των νέων στοιχείων για τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, ενισχύονται οι ανησυχίες μας. Πιστεύουμε και έχουμε διακηρύξει επανειλημμένα, ότι η δημοσιονομική προσαρμογή μπορεί να βασισθεί στις βέλτιστες πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών και να επιτευχθεί με μια συνεπή πολιτική, που θα συνδυάζει:

- (α) την ανάγκη σταδιακού περιορισμού του συνολικού ύψους των πρωτογενών δαπανών,
- (β) την επιδίωξη για μείωση της φορολογίας και
- (γ) τις επιλογές της Κυβέρνησης για τις κοινωνικές δαπάνες.

Ο συγκερασμός και των τριών επιδιώξεων αποτελεί ασφαλώς δύσκολο εγχείρημα και συνιστά μείζονα πρόκληση.

Ο **δεύτερος** τομέας αφορά στη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και τις σχέσεις της με τις επιχειρήσεις. Προβλήματα σχετικά με την πολυνομία, την αδιαφάνεια, τη χαμηλή παραγωγικότητα, τις απρόβλεπτες αλλαγές κανόνων, το υψηλό κόστος λειτουργίας, τις καθυστερήσεις, τις συνεχείς αναβολές και τη διαφθορά αποθαρρύνουν την υγιή επιχειρηματικότητα και ενισχύουν την επιχειρηματικότητα με βραχύ ορίζοντα, που αποβλέπει στο γρήγορο και ευκαιριακό κέρδος, πριν τα πράγματα αλλάξουν πάλι. Αυτό μπορεί μεν να ευνοεί ορισμένους, υπονομεύει όμως πολλούς καθώς και τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Ο τρόπος που λειτουργεί η δημόσια διοίκηση στο κέντρο, την περιφέρεια και την τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί το σημαντικότερο πρόσκομμα στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στο μέλλον χρειάζεται να θεσπίσουμε αποτελεσματικές διαδικασίες ελέγχου των επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα από εφαρμοζόμενες πρακτικές και από κάθε νέα νομοθετική ή διοικητική ρύθμιση. Να υιοθετήσουμε τις πρακτικές της αυτορρύθμισης και της συρρύθμισης.

Ο **τρίτος** τομέας σχετίζεται με την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Βασικό στοιχείο που θα επιτρέψει στην κοινωνία μας να γίνει ανταγωνιστική είναι η επένδυση στη γνώση. Το εκπαιδευτικό σύστημα χρειάζεται να αναπτύσσει ολοκληρωμένους ανθρώπους, ικανούς να αντιλαμβάνονται εγκαίρως τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στα εθνικά και διεθνή συστήματα οικονομικών και στρατηγικών σχέσεων, ανθρώπους επίσης που έχουν άριστη γνώση των τελευταίων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων. Ο απόφοιτος του εκπαιδευτικού συστήματος δεν μπορεί πλέον να είναι ένας άβουλος νέος που αναζητά την τακτοποίηση σε ένα προστατευμένο περιβάλλον μονιμότητας, αργών αλλαγών και καθυστέρησης. Πρέπει να είναι ένα δυναμικό στοιχείο που δεν φοβάται να αναζητήσει τις ευκαιρίες στο καινούργιο, να αναλάβει κινδύνους, να αντιμετωπίσει αποτυχίες, να ξαναπροσπαθήσει έχοντας εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις μονάδες με τις οποίες συνεργάζεται γύρω του.

Το ζητούμενο από το εκπαιδευτικό σύστημα είναι να αναβαθμίσει πλήρως τα στοιχεία γνώσεων και ικανοτήτων με τα οποία εξοπλίζει τον μέσο νέο που εξέρχεται από αυτό. Αυτή η αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί να είναι ριζική. Κύριο χαρακτηριστικό της δεν μπορεί παρά να είναι ότι η εκπαιδευτική μονάδα, το σχολείο, το ίδρυμα, θα πρέπει να αποτελεί ένα δυναμικό στοιχείο που διαθέτει δική του πρωτοβουλία και αναπτύσσει άμιλλα με τις άλλες εκπαιδευτικές μονάδες γύρω του, που εξελίσσεται συνεχώς, που παρακολουθεί τις αλλαγές και αλλάζει συνεχώς το ίδιο, που

είναι ένας οργανισμός μάθησης και αλλαγής όχι μόνο για τους νέους εκπαιδευόμενους αλλά, και κυρίως, για τους εκπαιδευτές και τους υπεύθυνους για την διοίκησή της.

Για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ο ΣΕΒ μετέχει ενεργά στις συλλογικές διαδικασίες, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που οδηγούν σε αποφάσεις ζωτικές για το επιχειρηματικό περιβάλλον. Συνεργάζεται με τον διεθνή οργανισμό World Economic Forum για την μέτρηση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας και την αποτίμηση της διαχρονικής πορείας της. Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας αποτελεί η παρούσα έκδοση.

Παράλληλα, ο ΣΕΒ έχει δημιουργήσει το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας, για την τακτική παρακολούθηση των εξελίξεων στο νομοθετικό και οικονομικό πλαίσιο που επηρεάζει άμεσα και έμμεσα την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων. Υπήρξε από τους πρωτεργάτες για την δημιουργία του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, συμμετείχε στην διαδικασία οργάνωσής του και μετέχει ενεργά στις εργασίες του παρουσιάζοντας τεκμηριωμένες θέσεις και επιδιώκοντας τον διάλογο και τη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων στα κρίσιμα θέματα για την εθνική ανταγωνιστικότητα.

Εισαγωγή – Κύρια συμπεράσματα

Κάθε χρόνο ο Οργανισμός **World Economic Forum (WEF)**, ο οποίος εδρεύει στη Γενεύη, εκδίδει την έκθεση **Global Competitiveness Report** η οποία περιέχει τα αποτελέσματα της παγκόσμιας συγκριτικής έρευνας σχετικά με την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών. Ο ΣΕΒ συνεργάζεται με το WEF σε αυτή την προσπάθεια.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παραπάνω έρευνας κατά το 2004 με έμφαση στα αποτελέσματα που αφορούν στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Η μέτρηση της ανταγωνιστικότητας γίνεται με τη χρησιμοποίηση επίσημων στατιστικών στοιχείων και στοιχείων τα οποία προέρχονται από τις απαντήσεις υψηλόβαθμων στελεχών επιχειρήσεων σε ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Το πρώτο μέρος της έκθεσης αναλύει τη γενική θέση της Ελλάδας σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες που παίρνουν μέρος στη έρευνα καθώς και την πορεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας στο χρόνο. Παρουσιάζονται οι δέκα χειρότερες και οι δέκα καλύτερες επιδόσεις της Ελλάδας για την περίοδο 2004 – 2005 και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χώρας.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στη βαθμολογία που συγκέντρωσαν οι επιμέρους τομείς που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα και βασίζεται στην επεξεργασία των ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν οι ελληνικές επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στη έρευνα. Οι τομείς αυτοί είναι:

- Οι συνολικές εκτιμήσεις για την οικονομία της χώρας
- Η τεχνολογία
- Η κυβέρνηση και ο δημόσιος τομέας
- Οι δημόσιοι θεσμοί
- Οι υποδομές
- Το ανθρώπινο δυναμικό
- Η χρηματοδότηση και το άνοιγμα αγορών
- Ο εγχώριος ανταγωνισμός
- Η λειτουργία και στρατηγική της επιχείρησης
- Η κοινωνική και περιβαλλοντική πολιτική

Το WEF χρησιμοποιεί τρεις δείκτες για την κατάταξη των χωρών ως προς την ανταγωνιστικότητα:

- **τον δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη** (Growth Competitiveness Index),
- **τον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας** (Business Competitiveness Index) και
- **τον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας** (Global Competitiveness Index)

Οι πέντε πρώτοι τομείς επηρεάζουν περισσότερο το δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη ο οποίος εκφράζει το μακροοικονομικό περιβάλλον, το νομικό πλαίσιο και το κοινωνικό και πολιτικό κλίμα. Οι υπόλοιποι πέντε τομείς επηρεάζουν περισσότερο το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, ο οποίος εκφράζει το μικροοικονομικό επιχειρηματικό περιβάλλον, δηλαδή την ποιότητα της λειτουργίας και της στρατηγικής των επιχειρήσεων, τη χρηματοδότησή τους και το μέγεθος του ανταγωνισμού με άλλες επιχειρήσεις. Τέλος ο δείκτης ολικής ανταγωνιστικότητας διαμορφώνεται από τον συνδυασμό όλων των παραπάνω

στοιχείων, σταθμισμένων με διαφορετικά βάρη ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης κάθε χώρας.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζεται η γενική ιεράρχηση όλων των 104 χωρών που περιλαμβάνονται στην έρευνα του WEF ως προς τον δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη και ως προς το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη με κριτήριο την ανταγωνιστικότητα παραμένει αμετάβλητη σε σχέση με το 2003 – 2004. Ειδικότερα, κατατάσσεται:

- στην 37^η θέση μεταξύ 104 χωρών, σύμφωνα με το **δείκτη ανταγωνιστικότητας ανάπτυξης,**
- στην 41^η θέση μεταξύ 103 χωρών, σύμφωνα με το **δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και**
- στην 51^η θέση μεταξύ 104 χωρών, σύμφωνα με το **δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας.**

Τις παραπάνω θέσεις της Ελλάδας επηρεάζουν θετικά κυρίως τομείς όπως το **ανθρώπινο δυναμικό**, οι βελτιωμένες **υποδομές** και οι **δημόσιοι θεσμοί** ειδικά η **ασφάλεια** και το **χαμηλό επίπεδο εγκληματικότητας** παρόλο που η αίσθηση απειλής τρομοκρατικών ενεργειών έχει αυξηθεί.

Αντίθετα, οι προβληματικοί τομείς που υποβαθμίζουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας είναι η **Κυβέρνηση και ο δημόσιος τομέας**, ο **εγχώριος ανταγωνισμός**, η **κοινωνική και περιβαλλοντική πολιτική** και η **τεχνολογία** ειδικά στην εφαρμογή καινοτομιών και στη συνεργασία των επιχειρήσεων με τα πανεπιστήμια.

Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στη λειτουργία τους είναι και φέτος η **γραφειοκρατία**. Σημαντικά επίσης προβλήματα αποτελούν η **φορολογική νομοθεσία**, οι **περιοριστικές εργασιακές ρυθμίσεις**, οι **υψηλοί φορολογικοί συντελεστές** και η **διαφθορά**.

Χρειάζονται επομένως συντονισμένες προσπάθειες τόσο από την Κυβέρνηση και τους δημόσιους φορείς όσο και από τις επιχειρήσεις για την βελτίωση καταρχήν του επιχειρηματικού κλίματος ώστε να περιοριστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας και να ενισχυθούν περισσότερο οι παράγοντες οι οποίοι αποτελούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η επίτευξη ενός μακροχρόνιου σταθερού μακροοικονομικού κλίματος πρέπει να γίνει η προτεραιότητα για όλους καθώς η αβεβαιότητα εμποδίζει την ανάπτυξη και τις επενδύσεις.

Μέρος Α: Σύνοψη – Συγκριτική θέση της Ελλάδας

1. Η θέση της Ελλάδας σήμερα και στο παρελθόν

Αμετάβλητη παραμένει ουσιαστικά η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη των χωρών με κριτήριο τους δείκτες ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη και επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας.

1.1 Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη

Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη αναφέρεται σε στοιχεία τα οποία επηρεάζουν το μακροοικονομικό επίπεδο της χώρας και την οικονομική της ανάπτυξη. Τα τρία κύρια επιμέρους στοιχεία του δείκτη είναι η ποιότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, οι δημόσιοι θεσμοί και η τεχνολογική ετοιμότητα της χώρας. Ο δείκτης διαμορφώνεται από τον συνδυασμό δημοσιευμένων στατιστικών στοιχείων, όπως π.χ. δημοσιονομικό έλλειμμα, χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών κλπ) με την επεξεργασία των ερωτηματολογίων.

Ειδικότερα, για το έτος 2004, η Ελλάδα ως προς το δείκτη **ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη** (Growth Competitiveness Index) κατατάσσεται στην 37^η θέση μεταξύ 104 χωρών. Το 2003 η αντίστοιχη θέση της Ελλάδας ήταν η 35^η μεταξύ 102 χωρών. Η διαφορά στην κατάταξη του 2003 και σε αυτή του 2004 οφείλεται στις θέσεις των δύο επιπλέον χωρών που έλαβαν μέρος στην φετινή έρευνα (Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Μπαχρέιν), οι οποίες είναι υψηλότερες από της Ελλάδας. Όλες οι υπόλοιπες χώρες που είχαν υψηλότερη θέση από την Ελλάδα το 2003 εξακολουθούν να βρίσκονται υψηλότερα και το 2004, με εξαίρεση την Ουγγαρία η οποία χειροτέρευσε τη θέση της (από την 33^η το 2003, στην 39^η το 2004) οπότε και κατατάσσεται χαμηλότερα από την Ελλάδα. Αντίθετα, η Λιθουανία βελτίωσε τη θέση της (από την 40^η το 2003, στην 36^η το 2004) οπότε και κατατάσσεται υψηλότερα από την Ελλάδα. Συνεπώς δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά στη θέση της Ελλάδας ως προς τον παραπάνω δείκτη.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη και η σύγκριση της θέσης της Ελλάδας το 2004, με τα προηγούμενα δύο χρόνια.

Επιμέρους στοιχεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη Σύγκριση 2002/2003 – 2003/2004 – 2004/2005

Επιμέρους στοιχεία	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2002 – 2003 (Μεταξύ 80 χωρών)	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2003 – 2004 (Μεταξύ 102 χωρών)	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2004 – 2005 (Μεταξύ 104 χωρών)
Μακροοικονομικό Περιβάλλον	47	33	31
Μακροοικονομική Σταθερότητα	27	45	46
Κυβερνητική Σπατάλη	76	49	47
Εθνική Φερεγγυότητα	22	23	23
Δημόσιοι Θεσμοί	44	42	44
Συμβάσεις και Νομοθεσία	40	37	41
Διαφθορά	52	52	58
Τεχνολογία	30	30	38
Καινοτομικότητα	27	31	28
Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών	31	33	37
Απορρόφηση νέων Τεχνολογιών*	31	27	38

*Θέση της χώρας μεταξύ 56 χωρών που δεν περιλαμβάνονται στους κύριους παραγωγούς καινοτομίας
Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005

1.2 Επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα

Ο δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας αναφέρεται στις επιδόσεις σε μικροοικονομικό επίπεδο. Εστιάζεται στο κατά πόσο η οικονομική ευημερία μπορεί να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί στο μέλλον εξετάζοντας μικροοικονομικά στοιχεία όπως η λειτουργία και η στρατηγική της επιχείρησης, το ανθρώπινο δυναμικό και η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Όπως και ο δείκτης ανταγωνιστικότητας ανάπτυξης, έτσι και ο δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας διαμορφώνεται από δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία σε συνδυασμό με τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Στον δείκτη **επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας** (Business Competitiveness Index), η Ελλάδα κατατάσσεται το 2004 στην 41^η θέση μεταξύ 103 χωρών ενώ το 2003 ήταν στην 39^η θέση μεταξύ 101 χωρών. Η διαφορά στην κατάταξη του 2003 και σε αυτή του 2004 οφείλεται, και σε αυτή την περίπτωση, στις θέσεις των δύο επιπλέον χωρών που έλαβαν μέρος στην φετινή έρευνα (Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Μπαχρέιν), οι οποίες είναι υψηλότερες από της Ελλάδας. Δύο χώρες που ήταν σε υψηλότερη θέση το 2003 από την Ελλάδα (Ουγγαρία και Λετονία) το 2004 υποχώρησαν σε χαμηλότερες θέσεις, ενώ δύο χώρες που το 2003 ήταν χαμηλότερα από την Ελλάδα (Λιθουανία και Σλοβακία), το 2004 βρίσκονται σε υψηλότερη θέση. Επομένως ούτε προς το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας σημειώθηκε ουσιαστική διαφορά το 2004 σε σχέση με το 2003.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και η σύγκριση της θέσης της Ελλάδας το 2004, με τα προηγούμενα δύο χρόνια.

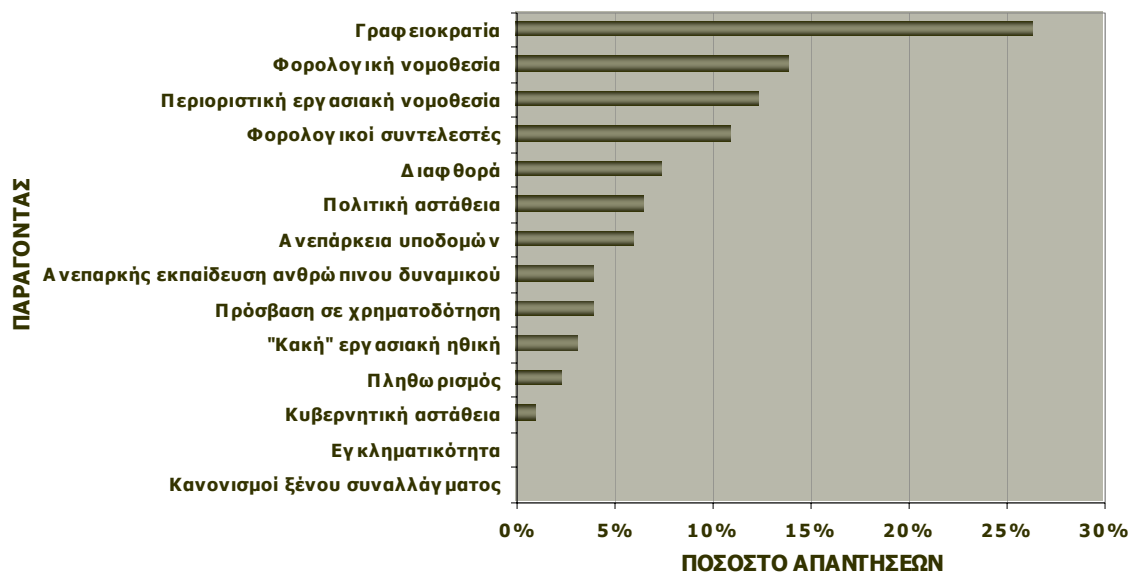
Επιμέρους στοιχεία του δείκτη Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας Σύγκριση 2002/2003 – 2003/2004 – 2004/2005

Επιμέρους στοιχεία	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2002 – 2003 (Μεταξύ 80 χωρών)	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2003 – 2004 (Μεταξύ 101 χωρών)	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2004 – 2005 (Μεταξύ 103 χωρών)
Λειτουργία και Στρατηγική της Επιχείρησης	47	39	40
Ποιότητα Εθνικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	41	40	42

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων ερευνών WEF 2002 – 2003, 2003 – 2004, 2004 – 2005

Σχετικά με τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στη λειτουργία τους, αυτά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας 2004 – 2005, είναι κυρίως η **γραφειοκρατία, η φορολογική νομοθεσία, οι εργασιακές ρυθμίσεις, οι φορολογικοί συντελεστές και η διαφθορά**. Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνονται οι περισσότερο προβληματικοί παράγοντες για την επιχειρηματικότητα.

Τα πιο σημαντικά προβλήματα για την επιχειρηματικότητα το 2004

Σημείωση: Από μια λίστα με 14 παράγοντες, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να επιλέξουν τους πέντε περισσότερο προβληματικούς για την επιχειρηματικότητα και να τους αξιολογήσουν με κλίμακα 1 (ο περισσότερο προβληματικός) έως 5 (ο λιγότερο προβληματικός). Το διάγραμμα δείχνει τα ποσοστά απαντήσεων ανάλογα με την αξιολόγηση του κάθε παράγοντα.

Πηγή: WEF

1.3 Δείκτης ολικής ανταγωνιστικότητας

Από τον συνδυασμό όλων των στοιχείων, μικροοικονομικών και μακροοικονομικών, προκύπτει ο δείκτης ολικής ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index). Τα επιμέρους στοιχεία αυτού του δείκτη είναι:

- Οι **βασικές απαιτήσεις**, οι οποίες περιλαμβάνουν τους επιμέρους δείκτες των θεσμών, των υποδομών, της μακροοικονομικής σταθερότητας, της ασφάλειας και των βασικών γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού.
- Η **βελτίωση αποδοτικότητας**. Στοιχεία αυτού του δείκτη είναι το προχωρημένο επίπεδο γνώσεων των ανθρώπων, η αποδοτικότητα στις αγορές αγαθών, η αποδοτικότητα στην αγορά εργασίας, η αποδοτικότητα στην χρηματιστηριακή αγορά, το άνοιγμα και το μέγεθος της αγοράς και η τεχνολογική ετοιμότητα και
- Οι **παράγοντες καινοτομιών**, που περιλαμβάνουν τους δείκτες επιχειρηματικότητας και καινοτομικότητας.

Ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται, η βαθμολογία μιας χώρας σε κάθε ένα από αυτά τα στοιχεία σταθμίζεται με διαφορετικούς συντελεστές. Η Ελλάδα έχει καταταγεί σε μεταβατική φάση προς το αναπτυξιακό στάδιο που στηρίζεται στην καινοτομία. Ως αποτέλεσμα, η συνολική βαθμολογία της επηρεάζεται πολύ από την σχετικά χαμηλή επίδοσή της στην καινοτομικότητα και επιχειρηματικότητα. Αντίθετα άλλες χώρες χαμηλότερου επιπέδου ανάπτυξης με ακόμη δυσμενέστερη επίδοση στην καινοτομία, επηρεάζονται λιγότερο, με αποτέλεσμα να ξεπερνούν την Ελλάδα στον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας.

Η Ελλάδα σύμφωνα με το δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας κατατάσσεται στην 51^η θέση μεταξύ 104 χωρών. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συγκριτική θέση της Ελλάδας και στους επιμέρους δείκτες – στοιχεία του παραπάνω δείκτη.

**Επιμέρους στοιχεία του δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας
Συγκριτική θέση της Ελλάδας μεταξύ 104 χωρών το 2004 – 2005**

Επιμέρους στοιχεία	Συγκριτική θέση της Ελλάδας 2004 – 2005 (Μεταξύ 104 χωρών)
Βασικές απαιτήσεις	37
Θεσμοί	45
Υποδομές	38
Μακροοικονομική σταθερότητα	70
Ασφάλεια	24
Βασικές γνώσεις ανθρώπινου δυναμικού	33
Παράγοντες Βελτίωσης Αποδοτικότητας	48
Προχωρημένο επίπεδο γνώσεων ανθρώπινου δυναμικού	28
Αποδοτικότητα στις Αγορές Αγαθών	46
Αποδοτικότητα στην Αγορά Εργασίας	77
Αποδοτικότητα στη Χρηματιστηριακή Αγορά	39
Τεχνολογική Ετοιμότητα	44
Άνοιγμα και Μέγεθος της Αγοράς	49
Παράγοντες Καινοτομιών	47
Επιχειρηματικότητα	49
Καινοτομικότητα	45

Πηγή: WEF

Από την κατάταξη της χώρας στους επιμέρους δείκτες και τα στοιχεία του δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

Τα ελλείμματα ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας για το 2004 οφείλονται κυρίως:

- *στη χαμηλή κατάταξη της χώρας με κριτήριο την μακρο-οικονομική σταθερότητα*
- *στις ανεπάρκειες στην αγορά εργασίας*
- *στο χαμηλό επίπεδο σχετικά με το άνοιγμα των αγορών*
- *στην ανεπαρκώς επιχειρηματικότητα και καινοτομικότητα*

Αντίθετα τα στοιχεία της Ελλάδας που επηρεάζουν θετικά το δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας είναι:

- *το προχωρημένο επίπεδο γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού και*
- *η ασφάλεια*

2. Οι δέκα καλύτερες και οι δέκα χειρότερες επιδόσεις της Ελλάδας το 2004

Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου της έρευνας είχε τη μορφή αξιολόγησης διαφόρων παραγόντων που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα με την κλίμακα 1 έως 7, όπου 1 είναι η πλέον αρνητική αξιολόγηση και 7 η πλέον θετική. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι δέκα καλύτερες και οι δέκα χειρότερες επιδόσεις της Ελλάδας το 2004 σύμφωνα με το μέσο όρο βαθμολογίας που συγκέντρωσαν οι αντίστοιχες ερωτήσεις, άσχετα με τη συγκριτική θέση της Ελλάδας μεταξύ των άλλων χωρών η οποία παρουσιάζεται στο δεύτερο μέρος της παρούσας έκθεσης.

Την καλύτερη βαθμολογία συγκέντρωσαν οι ερωτήσεις που αναφέρονται

- στη χρήση κινητών τηλεφώνων και στην απόκτηση νέων τηλεφωνικών γραμμών,
- στο οδικό δίκτυο
- καθώς και στις επιδημίες και τα μεταδιδόμενα νοσήματα.

Τα κινητά τηλέφωνα θεωρούνται εύκολο να αποκτηθούν και σε προσιτές τιμές, ενώ ασθένειες όπως η ελονοσία, η φυματίωση και το AIDS δεν επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Οι δέκα καλύτερες επιδόσεις της Ελλάδας το 2004 Σύγκριση βαθμολογίας 2003/2004 – 2004/2005

A/A	Ερώτηση	Χείριστη απάντηση (=1)	Βέλτιστη απάντηση (=7)	Μέσος όρος 2003-2004	Μέσος όρος 2004-2005
6.14	Τα κινητά τηλέφωνα για την επιχείρησή σας είναι	Μη διαθέσιμα	Εύκολο να αποκτηθούν και σε προσιτές τιμές όπως στις περισσότερο τεχνολογικά ανεπτυγμένες χώρες	6,56	6,62
7.20A	Πόσο σοβαρές θεωρείτε τις τωρινές επιπτώσεις της ελονοσίας στην επιχείρησή σας	Εξαιρετικά σοβαρές	Δεν αποτελούν πρόβλημα	6,72	6,54
7.20B	Πόσο σοβαρές θεωρείτε τις τωρινές επιπτώσεις της φυματίωσης στην επιχείρησή σας	Εξαιρετικά σοβαρές	Δεν αποτελούν πρόβλημα	6,42	6,35
7.21A	Πόσο σοβαρές θεωρείτε τις μελλοντικές επιπτώσεις της ελονοσίας στην επιχείρησή σας τα επόμενα πέντε χρόνια	Εξαιρετικά σοβαρές	Δεν αποτελούν πρόβλημα	6,72	6,19
6.13	Οι νέες τηλεφωνικές γραμμές για τις επιχειρήσεις είναι	Σπάνιες και δύσκολο να αποκτηθούν	Διαθέσιμες ευρέως και πολύ αξιόπιστες	6,18	6,18
5.06	Μπορούν οι εφημερίδες στη χώρα σας να δημοσιεύουν άρθρα της επιλογής τους χωρίς το φόβο της λογοκρισίας και νομικών κυρώσεων;	Όχι	Ναι - μπορούν να δημοσιεύουν οτιδήποτε επιθυμούν	6,23	6,16
7.21B	Πόσο σοβαρές θεωρείτε τις μελλοντικές επιπτώσεις της φυματίωσης στην επιχείρησή σας τα επόμενα πέντε χρόνια	Εξαιρετικά σοβαρές	Δεν αποτελούν πρόβλημα	6,42	6,06
6.10B	Πόσο σημαντική είναι μεταφορά φορτίων οδικώς εντός της χώρας σας	Είναι ασήμαντη ή δεν χρησιμοποιείται =1	Πολύ σημαντική =7	-	6,03
7.20C	Πόσο σοβαρές θεωρείτε τις τωρινές επιπτώσεις του HIV/AIDS στην επιχείρησή σας	Εξαιρετικά σοβαρές	Δεν αποτελούν πρόβλημα	5,70	5,97

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων έρευνας WEF–ΣΕΒ

Αντίθετα, τη χαμηλότερη βαθμολογία συγκέντρωσαν οι ερωτήσεις που αναφέρονται:

- στην απόκτηση εξοπλισμού και μηχανημάτων τα οποία σχεδόν πάντα εισάγονται,
- στο φορολογικό σύστημα,
- στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής,
- στα εμπόδια για τη βελτίωση της παραγωγικότητας,
- στα δίκτυα (clusters),
- στις διαφορές στην ποιότητα παροχής υπηρεσιών υγείας μεταξύ των κοινωνικών στρωμάτων και
- στο βάρος που προκαλούν στις επιχειρήσεις οι συναλλαγές τους με διοικητικές υπηρεσίες του κράτους.

Οι δέκα χειρότερες επιδόσεις της Ελλάδας το 2004 Σύγκριση βαθμολόγησης 2003/2004 – 2004/2005

A/A	Ερώτηση	Χείριστη απάντηση (=1)	Βέλτιστη απάντηση (=7)	Μέσος όρος 2003-2004	Μέσος όρος 2004-2005
6.10D	Πόσο σημαντική είναι μεταφορά φορτίων μέσω υδάτινων συστημάτων μεταφοράς εντός της χώρας σας	Είναι ασήμαντη ή δεν χρησιμοποιείται	Πολύ σημαντική	-	1,93
9.15	Πώς αποκτάται ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα για την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησής σας στη χώρα σας	Εξειδικευμένος εξοπλισμός και μηχανήματα για την παραγωγική διαδικασία σχεδόν πάντα εισάγονται	Εξειδικευμένος εξοπλισμός και μηχανήματα για την παραγωγική διαδικασία είναι σχεδόν πάντα διαθέσιμα από τοπικούς προμηθευτές	2,78	2,41
4.07	Το φορολογικό σύστημα της χώρας σας είναι	Πολύ πολύπλοκο	Απλό και διάφανο	2,49	2,45
5.05	Η διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής στη χώρα σας είναι	Συγκεντρωτική - η κυβέρνηση ελέγχει σχεδόν όλες τις σημαντικές αποφάσεις	Αποκεντρωμένη - οι νομοί και οι πόλεις έχουν σημαντικά δικαιώματα στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη	2,62	2,51
7.07E	Πόσο σημαντικοί είναι άλλοι παράγοντες ως εμπόδια στη βελτίωση της παραγωγικότητας στην εταιρία σας	Καθόλου σημαντικοί	Σημαντικοί	-	2,56
9.13	Πόσο διαδεδομένα είναι τα δίκτυα (clusters) στη χώρα σας;	Σπάνια και επιφανειακά	Εμφανίζονται σε πολλά πεδία και περιλαμβάνουν πολλούς ειδικευμένους προμηθευτές και παροχείς υπηρεσιών	2,93	2,59
7.10	Η διαφορά στην ποιότητα των υπηρεσιών υγείας μεταξύ πλούσιων και φτωχών στη χώρα σας είναι	Μεγάλη	Μικρή	2,55	2,60
4.04	Η συμμόρφωση με τις διοικητικές απαιτήσεις της τοπικής/περιφερειακής διοίκησης (άδειες, κανονισμοί, αναφορές) στη χώρα σας	Δημιουργεί βάρος	Δεν δημιουργεί βάρος	2,35	2,69
4.05	Η συμμόρφωση με τις διοικητικές απαιτήσεις της τοπικής/περιφερειακής διοίκησης (άδειες, κανονισμοί, αναφορές) στη χώρα σας	Δημιουργεί βάρος	Δεν δημιουργεί βάρος	-	2,75
4.12	Κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για πολιτικές και συμβάσεις, οι αξιωματούχοι της Κυβέρνησης	Είναι συνήθως ευνοϊκοί προς εταιρίες και άτομα με τα οποία διατηρούν στενούς συνδέσμους	Είναι ουδέτεροι προς εταιρίες και άτομα	-	2,75

Πηγή: ΣΕΒ – Επεξεργασία στοιχείων έρευνας WEF–ΣΕΒ

3. Συγκριτικά πλεονεκτήματα

Σύμφωνα με την διεθνή έκθεση για την ανταγωνιστικότητα του World Economic Forum (WEF) για το έτος 2004, προκύπτει ότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της Ελλάδας, μπορούν να αναλυθούν με βάση τους δείκτες ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον δείκτη ανταγωνιστικότητας ανάπτυξης, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, βρίσκονται στην **υψηλή συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**, όπου η Ελλάδα κατατάσσεται στην 11^η θέση, στην **προσβασιμότητα σε πιστώσεις**, όπου η Ελλάδα κατέχει την 16^η θέση στο σύνολο των 104 χωρών, καθώς επίσης και σε θέματα που σχετίζονται με το **οργανωμένο έγκλημα**, όπου κατέχει την 21^η θέση, στην ίδια κατάταξη.

Κατά τον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, η Ελλάδα κατέχει την 15^η θέση μεταξύ 93 χωρών σε ότι αφορά την **διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών**, όπως επίσης την 20^η θέση στην απελευθέρωση του εμπορίου και την 21^η θέση σε θέματα που σχετίζονται με την **κινητή τηλεφωνία**.

Αναφορικά με άλλους δείκτες, βρίσκεται στην 20^η θέση, σε κατάταξη 104 χωρών για θέματα που σχετίζονται με το επιπλέον **κόστος στις επιχειρήσεις από την βία και την εγκληματικότητα**, όπως επίσης και στην 25^η αναφορικά με την **ελευθερία του τύπου**.

4. Συγκριτικά μειονεκτήματα

Αντίθετα, σε ότι αφορά τα συγκριτικά μειονεκτήματα της, ως προς τον δείκτη ανταγωνιστικής ανάπτυξης, η Ελλάδα κατέχει την 63^η θέση, σε κατάταξη 104 χωρών, για θέματα που σχετίζονται με την **εθνική αποταμίευση** και την 58^η αναφορικά με τον **πληθωρισμό**. Καθώς επίσης, βρίσκεται στην 70^η θέση, στην ίδια κατάταξη, σε θέματα **τεχνολογικής ετοιμότητας**.

Ως προς τον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, η Ελλάδα μειονεκτεί σε θέματα που σχετίζονται με το **διοικητικό βάρος για το ξεκίνημα νέων επιχειρήσεων**, όπου κατέλαβε την 70^η θέση, σε κατάταξη 93 χωρών, στην **αποτελεσματικότητα των διοικητικών συμβουλίων** και στην **ευνοιοκρατία στις αποφάσεις κυβερνητικών υπαλλήλων**, όπου κατέλαβε την 68^η θέση.

Τέλος, σύμφωνα με άλλους δείκτες, η Ελλάδα βρίσκεται στην 94^η θέση στο σύνολο 104 χωρών για θέματα που αφορούν **στην ελαστικότητα στον καθορισμό των μισθών**, και στην 86^η, για θέματα που αφορούν στις **τακτικές προσλήψεων και απολύσεων**.

Μέρος Γ: Ιεράρχηση του συνόλου των χωρών

---

1. Γενικά συμπεράσματα

Σε παγκόσμιο επίπεδο, τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα του WEF για το 2004 είναι τα εξής:

- Η **Φιλανδία** κατατάσσεται στην πρώτη θέση σύμφωνα με το δείκτη ανταγωνιστικότητας για ανάπτυξη για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά, ενώ τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι **Η.Π.Α.** Η θέση της Φιλανδίας οφείλεται τόσο στις καλές επιδόσεις της σε μακροοικονομικό επίπεδο, όσο και στους παράγοντες που προσδιορίζουν την ποιότητα των δημόσιων θεσμών. Επιπλέον, ο ιδιωτικός τομέας της χώρας είναι δυναμικός στην απορρόφηση νέων τεχνολογιών και στην εφαρμογή καινοτομιών. Οι Η.Π.Α. από την άλλη, αντιστάθμισαν τις λιγότερο καλές επιδόσεις τους στους τομείς των δημόσιων θεσμών και της μακροοικονομικής σταθερότητας με την άριστη επίδοσή τους στην τεχνολογία.
- Οι **σκανδιναβικές χώρες** συνεχίζουν να καταλαμβάνουν τις υψηλότερες θέσεις και βρίσκονται μεταξύ των δέκα περισσότερο ανταγωνιστικών οικονομιών, με τη **Νορβηγία** να σημειώνει τη μεγαλύτερη βελτίωση από την 9^η στην 6^η θέση.
- Από τις δέκα νεοεισερχόμενες στην Ε.Ε. χώρες, την καλύτερη επίδοση πραγματοποιεί η **Εσθονία**. Η **Ιταλία** συνεχίζει να χειροτερεύει τη θέση της η οποία το 2004 είναι η χαμηλότερη μεταξύ των χωρών της Ευρώπης των 15 (47^η σε αντίθεση με την 26^η το 2001).
- Η **Ιαπωνία** συνεχίζει σταθερά να βελτιώνει την ανταγωνιστικότητά της, ενώ η **Κίνα** παρουσιάζει μια σχεδόν αμετάβλητη εικόνα. Στην υπόλοιπη Ασία, η **Ταϊβάν** και η **Σιγκαπούρη** καταλαμβάνουν κυρίαρχες θέσεις. Η Ταϊβάν εμφανίζεται θεαματική αναφορικά με την τεχνολογία αφού στον συγκεκριμένο τομέα έρχεται δεύτερη με πρώτες τις Η.Π.Α.
- Η ανταγωνιστικότητα των χωρών της Λατινικής Αμερικής, με πολύ λίγες εξαιρέσεις, χειροτέρευσε όπως επίσης και των χωρών της ευρύτερης περιοχής της Σαχάρας στην **Αφρική**, ενώ αντίθετα η **Νότια Αφρική** βελτίωσε τη θέση της σε σχέση με το 2003.

Στη συνέχεια αυτού του μέρους περιλαμβάνονται οι σχετικοί πίνακες με την κατάταξη όλων των χωρών ανάλογα με τους δύο δείκτες ανταγωνιστικότητας για το 2004 και τη σύγκριση της θέσης τους με την αντίστοιχη του 2003.

2. Ιεράρχηση χωρών ως προς το δείκτη ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη

Χώρα	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2004	Βαθμολογία 2004	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2003*
Φιλανδία	1	5,95	1
Ηνωμένες Πολιτείες	2	5,82	2
Σουηδία	3	5,72	3
Ταϊβάν	4	5,69	5
Δανία	5	5,66	4
Νορβηγία	6	5,56	9
Σιγκαπούρη	7	5,56	6
Ελβετία	8	5,49	7
Ιαπωνία	9	5,48	11
Ισλανδία	10	5,44	8
Ηνωμένο Βασίλειο	11	5,30	15
Ολλανδία	12	5,30	12
Γερμανία	13	5,28	13
Αυστραλία	14	5,25	10
Καναδάς	15	5,23	16
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	16	5,21	-
Αυστρία	17	5,20	17
Νέα Ζηλανδία	18	5,18	14
Ισραήλ	19	5,09	20
Εσθονία	20	5,08	22
Χογκ Κονγκ	21	5,06	24
Χιλή	22	5,01	28
Ισπανία	23	5,00	23
Πορτογαλία	24	4,96	25
Βέλγιο	25	4,95	27
Λουξεμβούργο	26	4,95	21
Γαλλία	27	4,92	26
Μπαχρέιν	28	4,91	-
Κορέα	29	4,90	18
Ιρλανδία	30	4,90	30
Μαλαισία	31	4,88	29
Μάλτα	32	4,79	19
Σλοβενία	33	4,75	31
Ταϊλάνδη	34	4,58	32
Ιορδανία	35	4,58	34
Λιθουανία	36	4,57	40
Ελλάδα	37	4,56	35
Κύπρος	38	4,56	-
Ουγγαρία	39	4,56	33
Τσεχία	40	4,55	39
Νότια Αφρική	41	4,53	42
Τυνησία	42	4,51	38
Σλοβακία	43	4,43	43
Λετονία	44	4,43	37
Μποτσουάνα	45	4,30	36
Κίνα	46	4,29	44
Ιταλία	47	4,27	41
Μεξικό	48	4,17	47
Αγ. Μαυρίκιος	49	4,14	46
Κόστα Ρίκα	50	4,12	51
Τρινιτάντ & Τομπάγκο	51	4,12	49
Ναμίμπια	52	4,11	52
Ελ Σαλβαδόρ	53	4,10	48
Ουρουγουάη	54	4,08	50
Ινδία	55	4,07	56
Μαρόκο	56	4,06	61

Χώρα	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2004	Βαθμολογία 2004	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2003*
Βραζιλία	57	4,05	54
Παναμάς	58	4,01	59
Βουλγαρία	59	3,98	64
Πολωνία	60	3,98	45
Κροατία	61	3,94	53
Αίγυπτος	62	3,88	58
Ρουμανία	63	3,86	75
Κολομβία	64	3,84	63
Τζαμάικα	65	3,82	67
Τουρκία	66	3,82	65
Περουά	67	3,78	57
Γκάνα	68	3,78	71
Ινδονησία	69	3,72	72
Ρωσία	70	3,68	70
Αλγερία	71	3,67	74
Αγ. Δομίνικος	72	3,63	62
Σρι Λάνκα	73	3,57	68
Αργεντινή	74	3,54	78
Γκάμπια	75	3,52	55
Φιλιππίνες	76	3,51	66
Βιετνάμ	77	3,47	60
Κένυα	78	3,45	83
Ουγκάντα	79	3,41	80
Γουατεμάλα	80	3,38	89
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	81	3,38	-
Τανζανία	82	3,38	69
Ζάμπια	83	3,36	88
Πρ. Γιουγκ. Δημ. της Μακεδονίας	84	3,34	81
Βενεζουέλα	85	3,30	82
Ουκρανία	86	3,27	84
Μαλάουι	87	3,24	76
Μάλι	88	3,24	99
Σερβία & Μαυροβούνιο	89	3,23	77
Ισημερινός	90	3,18	86
Πακιστάν	91	3,17	73
Μοζαμβίκη	92	3,17	93
Νιγηρία	93	3,16	87
Γεωργία	94	3,14	-
Νικαράγουα	95	3,12	90
Μαδαγασκάρη	96	3,11	96
Ονδούρα	97	3,10	94
Βολιβία	98	3,09	85
Ζιμπάμπουε	99	3,03	97
Παραγουάη	100	2,99	95
Αιθιοπία	101	2,93	92
Μπαγκλαντές	102	2,84	98
Ανγκόλα	103	2,72	100
Τσαντ	104	2,50	101

*Τα στοιχεία είναι εκείνα που δημοσιεύτηκαν στην έκθεση Global Competitiveness Report 2003 – 2004. Οι τρεις χώρες οι οποίες δεν συμμετείχαν φέτος (Καμερούν, Αϊτή Και Σενεγάλη) δεν περιλαμβάνονται σε αυτόν τον πίνακα.

Πηγή: WEF

3. Ιεράρχηση χωρών ως προς το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας

Χώρα	Δείκτης Επιχ. Ανταγωνιστικότητας 2004	Λειτουργία και στρατηγική της Επιχ.	Ποιότητα Εθνικού Επιχ. Περιβάλλοντος
Ηνωμένες Πολιτείες	1	2	2
Φιλανδία	2	7	1
Γερμανία	3	1	5
Σουηδία	4	5	6
Ελβετία	5	4	7
Ηνωμένο Βασίλειο	6	8	4
Δανία	7	9	3
Ιαπωνία	8	3	11
Ολλανδία	9	6	9
Σιγκαπούρη	10	13	8
Χόνγκ Κόνγκ	11	15	10
Γαλλία	12	10	16
Αυστραλία	13	19	12
Βέλγιο	14	11	19
Καναδάς	15	16	13
Αυστρία	16	14	17
Ταϊβάν	17	12	20
Νέα Ζηλανδία	18	20	15
Ισλανδία	19	17	18
Νορβηγία	20	23	14
Τανζανία	20	92	87
Ισραήλ	21	18	21
Ιρλανδία	22	22	22
Μαλαισία	23	28	23
Κορέα	24	21	28
Νότια Αφρική	25	24	25
Ισπανία	26	25	27
Εσθονία	27	34	24
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα*	28	32	26
Χιλή	29	33	29
Ινδία	30	30	32
Σλοβενία	31	27	33
Τυνησία	32	43	30
Πορτογαλία	33	42	31
Ιταλία	34	26	43
Τσεχία	35	31	37
Λιθουανία	36	37	35
Ταϊλάνδη	37	36	36
Βραζιλία	38	29	44
Σλοβακία	39	41	39
Μπαχρέιν*	40	53	34
Ελλάδα	41	40	42
Ουγγαρία	42	48	38
Ιορδανία	43	54	40
Ινδονησία	44	38	46
Κύπρος	45	59	41
Μαρόκο	46	45	45
Κίνα	47	39	47
Κόστα Ρίκα	48	35	50
Λετονία	49	51	48
Μάλτα	50	60	49
Ναμίμπια	51	63	51
Τουρκία	52	44	55
Αγ. Μαυρίκιος	53	49	54
Τζαμάικα	54	52	53
Μεξικό	55	46	56

Χώρα	Δείκτης Επιχ. Ανταγωνιστικότητας 2004	Λειτουργία και στρατηγική της Επιχ.	Ποιότητα Εθνικού Επιχ. Περιβάλλοντος
Ρουμανία	56	61	57
Πολωνία	57	47	64
Κολομβία	58	58	61
Τρινιδάντ & Τομπάγκο	59	55	62
Παναμάς	60	66	58
Ρωσία	61	62	60
Μποτσουάνα	62	73	52
Κένυα	63	56	63
Γκάνα	64	71	59
Ελ Σαλβαδόρ	65	65	65
Αίγυπτος*	66	57	68
Γκάμπια*	67	70	66
Σρι Λάνκα	68	69	67
Ουκρανία	69	64	71
Φιλιππίνες	70	50	77
Ουγκάντα*	71	75	69
Κροατία	72	72	70
Πακιστάν	73	67	75
Αργεντινή	74	68	78
Βουλγαρία	75	86	72
Περού	76	77	74
Ουρουγουάη	77	80	76
Ζάμπια*	78	85	73
Βιετνάμ	79	81	79
Αγ. Δομίνικος	80	74	83
Νιγηρία*	81	76	80
Ζιμπάμπουε	82	79	84
Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	83	84	82
Μαλάουι	84	83	85
Σερβία & Μαυροβούνιο	85	87	81
Γουατεμάλα	86	78	90
Μαδαγασκάρη	87	88	88
Βενεζουέλα	88	82	91
Αλγερία	89	93	86
Μάλι*	91	95	89
Γεωργία	92	89	93
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	93	96	92
Ισημερινός	94	90	95
Μπαγκλαντές	95	97	94
Μοζαμβίκη	96	94	98
Ονδούρα	97	91	100
Παραγουάη	98	98	96
Αιθιοπία	99	101	97
Νικαράγουα	100	100	99
Βολιβία	101	99	101
Τσαντ*	102	103	102
Αγκόλα*	103	102	103

*Τα στοιχεία της έρευνας σε αυτές τις χώρες έχουν μεγάλες αποκλίσεις. Μέχρι να βελτιωθεί η αξιοπιστία του δείγματος, η κατάταξή τους πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή.

Πηγή: WEF

4. Ιεράρχηση χωρών ως προς τον δείκτη ολικής ανταγωνιστικότητας

Χώρα	Δείκτης Ολικής Ανταγωνιστικότητας 2004	Βασικές Απαιτήσεις	Παράγοντες Βελτίωσης Αποδοτικότητας	Παράγοντες Καινοτομιών
Ηνωμένες Πολιτείες	1	18	1	1
Φιλανδία	2	1	6	4
Δανία	3	2	5	8
Ελβετία	4	6	8	6
Σουηδία	5	8	7	5
Γερμανία	6	10	14	3
Σιγκαπούρη	7	5	4	14
Χονγκ Κονγκ	8	4	2	20
Ηνωμένο Βασίλειο	9	20	3	9
Ιαπωνία	10	22	15	2
Ταϊβάν	11	23	10	7
Ολλανδία	12	14	11	10
Ισλανδία	13	7	9	19
Νορβηγία	14	3	16	18
Καναδάς	15	15	12	13
Αυστραλία	16	11	13	17
Γαλλία	17	19	20	11
Αυστρία	18	12	21	16
Βέλγιο	19	17	22	15
Νέα Ζηλανδία	20	13	17	23
Λουξεμβούργο	21	9	19	24
Ισραήλ	22	34	18	12
Μαλαισία	23	21	25	26
Εσθονία	24	24	24	40
Μπαχρέιν	25	29	30	55
Κορέα	26	25	26	22
Ιρλανδία	27	27	23	21
Ιορδανία	28	26	45	51
Χιλή	29	30	29	38
Τυνησία	30	31	40	35
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	31	16	27	33
Κίνα	32	41	38	31
Ταϊλάνδη	33	38	39	36
Ισπανία	34	33	28	29
Σλοβενία	35	32	32	32
Νότια Αφρική	36	46	33	27
Ινδία	37	56	37	25
Τσεχία	38	42	36	34
Λιθουανία	39	43	34	37
Πορτογαλία	40	28	31	41
Σλοβακία	41	45	35	44
Μάλτα	42	36	42	74
Ναμίμπια	43	44	56	68
Λετονία	44	40	47	63
Μαρόκο	45	49	53	45
Ουγγαρία	46	47	44	48
Αίγυπτος	47	50	57	43
Ινδονησία	48	55	52	39
Βραζιλία	49	67	43	28
Αγ. Μαυρίκιος	50	39	55	59
Ελλάδα	51	37	48	47
Κύπρος	52	35	41	62
Κόστα Ρίκα	53	53	49	42
Παναμάς	54	51	51	64
Ελ Σαλβαδόρ	55	58	59	80
Ιταλία	56	54	46	30
Ρουμανία	57	61	60	65

Χώρα	Δείκτης Ολικής Ανταγωνιστικότητας 2004	Βασικές Απαιτήσεις	Παράγοντες Βελτίωσης Αποδοτικότητας	Παράγοντες Καινοτομιών
Μποτσουάνα	58	52	54	73
Αγ. Δομίνικος	59	64	69	79
Μεξικό	60	62	58	54
Βιετνάμ	61	60	79	87
Αλγερία	62	48	92	91
Τρινιδάντ & Τομπάγκο	63	59	62	60
Ρωσία	64	65	61	46
Τζαμάικα	65	71	50	56
Σρι Λάνκα	66	68	70	71
Τουρκία	67	66	66	49
Γκάνα	68	75	65	69
Κολομβία	69	78	67	57
Βουλγαρία	70	70	68	81
Ουρουγουάη	71	57	76	82
Πολωνία	72	69	63	58
Ουκρανία	73	74	82	53
Φιλιππίνες	74	82	64	67
Αργεντινή	75	63	78	70
Περού	76	73	74	85
Νιγηρία	77	80	77	50
Ουγκάντα	78	83	73	66
Κροατία	79	72	75	72
Βενεζουέλα	80	77	88	86
Γκάμπια	81	89	72	75
Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημ. της Μακεδονίας	82	81	85	89
Γουατεμάλα	83	84	90	88
Κένυα	84	93	71	52
Μαδαγασκάρη	85	87	89	78
Γεωργία	86	88	83	95
Πακιστάν	87	92	81	61
Ισημερινός	88	76	98	93
Ονδούρα	89	79	99	97
Παραγουάη	90	85	95	99
Ζάμπια	91	96	80	76
Νικαράγουα	92	86	96	102
Μαλάουι	93	94	87	90
Μπαγκλαντές	94	91	94	94
Βολιβία	95	90	97	101
Σερβία & Μαυροβούνιο	96	98	86	84
Τανζανία	97	100	84	77
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	98	95	93	96
Μάλι	99	97	91	92
Μοζαμβίκη	100	99	101	98
Ζιμπάμπουε	101	102	100	83
Αιθιοπία	102	101	102	100
Τσαντ	103	103	104	103
Αγκόλα	104	104	103	104

Πηγή: WEF

Διαπιστώσεις – Προτάσεις του ΣΕΒ

Τα αποτελέσματα της φετινής έρευνας του WEF οδηγούν στις παρακάτω διαπιστώσεις – προτάσεις του ΣΕΒ για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας με σκοπό την υψηλότερη κατάταξή της σε ευρωπαϊκό και σε παγκόσμιο επίπεδο στο μέλλον:

1. Το βάρος που δημιουργούν στις επιχειρήσεις οι συναλλαγές τους με το δημόσιο παραμένει το σημαντικότερο πρόβλημα για την λειτουργία τους σε συνδυασμό με προβλήματα όπως η φορολογική νομοθεσία και οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές. Χρειάζεται άμεσα η λήψη μέτρων για τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και την απλούστευση των διαδικασιών, όπως και η λήψη φορολογικών μέτρων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στην Ελλάδα.
2. Η εργασιακή νομοθεσία θεωρείται περιοριστική από τις ελληνικές επιχειρήσεις και δημιουργεί προβλήματα στην αγορά εργασίας. Οι εργασιακές ρυθμίσεις πρέπει να αναθεωρηθούν ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα στην αγορά εργασίας, η οποία αποτελεί ανταγωνιστικό μειονέκτημα για την Ελλάδα.
3. Χρειάζεται υψηλότερος βαθμός βεβαιότητας για τις μακροπρόθεσμες μακροοικονομικές προοπτικές της χώρας. Αυτή θα ενθαρρύνει και τις ξένες επενδύσεις. Χρειάζονται οργανωμένες και συντονισμένες προσπάθειες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προσέλκυση επενδύσεων.
4. Το σημαντικότερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Ελλάδας είναι το ανθρώπινο δυναμικό της και ειδικότερα ο αριθμός των επιστημόνων και των μηχανικών. Όπως όμως προκύπτει από την παρούσα έρευνα, αλλά και από προηγούμενη έρευνα του ΣΕΒ για τις ειδικότητες αιχμής, το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας δεν αντιστοιχίζεται με τις ανάγκες της αγοράς και δεν οδηγεί στην προώθηση καινοτομιών και στη βελτίωση της επιχειρηματικότητας. Επομένως είναι αναγκαία η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος κατάρτισης και η προσαρμογή τους στις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης.
5. Η Ελλάδα είναι σε καλή θέση στην απορρόφηση νέων τεχνολογιών αλλά ο τομέας έρευνας και ανάπτυξης της χώρας υστερεί σημαντικά σε σχέση με άλλες χώρες. Η συνεργασία των επιχειρήσεων με πανεπιστήμια και κέντρα ερευνών είναι πολύ περιορισμένη και δεν προωθεί την καινοτομικότητα. Σε αυτά τα πλαίσια το κράτος θα πρέπει να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις που διεξάγουν έρευνα και τα πανεπιστήμια χρειάζεται να προσανατολιστούν στην προώθηση ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία ευνοούν την εφαρμογή βιομηχανικών καινοτομιών.

Η Ελλάδα μπορεί να γίνει ανταγωνιστικότερη, αφού έχει τις θεμελιώδεις βάσεις και δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά προβλήματα με τις βασικές απαιτήσεις οι οποίες είναι οι υποδομές, το ανθρώπινο δυναμικό και οι δημόσιοι θεσμοί. Χρειάζεται η συντονισμένη προσπάθεια όλων για τη βελτίωση αυτών των παραγόντων και τον περιορισμό εκείνων που εμποδίζουν την επιχειρηματικότητα και την σταθερή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας σε μακροχρόνιο ορίζοντα.